T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/66
KARAR NO : 2025/187
KARAR TR : 03/03/2025

ÖZET: Davacının 18 yaşını bitirinceye kadar Çocuk Esirgeme Kurumunda kaldığının tespitine ilişkin uyuşmazlığın çözümünde, ADLİ YARGININ GÖREVLİ olduğu hk.

K A R A R

Davacı : B. S.
Vekili : Av. P. K.
Davalı : Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü)
Vekili : Av. N. Y., Av. B. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 3413 sayılı Kanun'dan yararlanma isteminin reddine ilişkin 02/11/2010 tarih ve 9109-41917 sayılı İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü işlemi ile koruma kararının kaldırılmasına ilişkin verilen Gaziosmanpaşa 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 01/09/1993 tarih E.1993/766, K.1993/609 sayılı kararının iptali ve 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 4. İdare Mahkemesi 18/01/2012 tarih ve E.2010/2638, K.2012/49 sayılı kararı** ile, davanın davacının 3413 sayılı Kanun'dan yararlanma isteminin reddine ilişkin işleme ilişkin kısmının esastan reddine, Gaziosmanpaşa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi kararının iptaline ilişkin kısmının 2577 Sayılı Kanun'un 14/3-d ve 15/1-b madde hükümleri uyarınca incelenmeksizin reddine, davacının 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti istemine ilişkin kısmın ise 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a bendi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"...Uyuşmazlıkta; annesinin 03.05.1993 tarihli dilekçesi ile maddi durumunun düzeldiğinden bahsederek oğlunu yanına almak istediğini bildirmesi üzerine yapılan sosyal inceleme sonucunda varılan kanaate uygun olarak davacının 15 yaşında iken Gaziosmanpaşa 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 01.09.1993 tarih ve 1993/766E.,1993/609K.sayılı kararı ile korunma kararının kaldırılmasına karar verildiği, 1978 doğumlu davacının 1993 tarihinde reşit olmadan 15 yaşında iken korunma kararı kaldırılarak kuruluşla ilişiğinin kesilmiş olduğu ve davacının 18 yaşını tamamlayana kadar Kurumun hizmet modellerinden yararlanma şartını taşımadığı görülmüştür.*
>
> *Bu durumda, davacının 2828 sayılı Kanun ve Korunmaya Muhtaç Çocukların İşe*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin

Yerleştirilmesine İlişkin Tüzük'te belirtilmiş olan işe yerleştirilme hakkından yararlanma koşullarını taşınmadığının anlaşılması karşısında davacının 3413 sayılı Yasadan yararlanma isteminin reddine ilişkin 02.11.2010 tarih ve 9109-41917 sayılı işlemde hukuka aykırı bir yön bulunmamıştır.

...

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 2. maddesiyle tanımlanan tam yargı davasının (tazminat davası), idari bir işleme veya idari bir eyleme dayandırılması gerektiği tartışmasızdır.

İdari işlem; idarenin, idare işlevi ile ilgili konularda aldığı tek taraflı, doğrudan uygulanabilen kararı olarak nitelenebilir. İdari eylem ise; idarenin işlevi sırasında bir hareketi, bir davranışı, bir tutumu veya hareketsizliği; idari karar ve işlemle ilgisi olmayan, başka bir deyişle; öncesinde, temelinde bir idari karar veya işlem olmayan salt maddi tasarrufları ifade etmektedir.

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinde de belirtildiği üzere idare mahkemelerinde iptal ve tam yargı davası olmak üzere iki çeşit dava bulunmakta olup,iptal davalarında kesin ve yürütülebilir bir işlem dava konusu edilirken tam yargı (tazminat) davalarında ise yine idari bir işlem veya idari bir eylem nedeniyle oluşan zararların tazminine karar verilebilmesi istenilebilmektedir.

Bu itibarla, belirtilen dava türlerine uymayan ve Gaziosmanpaşa 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 01.09.1993 tarih E:1993/766, K:1993/609 sayılı kararının iptali talebini içeren söz konusu istemin incelenebilmesi hukuken olanaklı değildir.

...

Davacının 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti istemine gelince;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1(a) maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmış; 15/1-a maddesinde de adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği hükmü getirilmiştir.

Uyuşmazlıkta,davacının 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti isteminin 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırları dışında kaldığı, davanın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır. ..."

3. Davacı vekili bu kez, müvekkilinin 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının ve hakkında koruma kararı bulunduğunun tespiti istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. İstanbul 19. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/01/2014 tarih ve E.2012/398, K.2014/14 sayılı kararı ile, olayda aile mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; İstanbul 1. Aile Mahkemesi 12/03/2015 tarih ve E.2014/597, K.2015/212 sayılı kararı ile, olayda çocuk mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

5. İstanbul 4. Çocuk Mahkemesi 14/12/2016 tarih ve Tedbir Talep: 2015/85 sayılı kararı ile, davacının 18 yaşını doldurana kadar çeşitli dönemlerde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumlarda kaldığının ve hakkında korunma kararının bulunduğunun kabulüne karar vermiş ve bu karara davalı kurum tarafından itiraz edilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin

6. İstanbul 1. Çocuk Mahkemesi 13/04/2017 tarih ve D.İş: 2017/35 sayılı kararı ile, itiraza konu kararın kaldırılmasına kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava konusu yapılan tarihlerde küçük olduğu belirtilen B. S.'nin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumlarda 18 yaşına kadar kaldığı iddia ediliyorsa, bu istemin ilgili kamu kurumuna yapılacak başvuru ile kabul edilmesi talep edilmeli, ilgili kamu kurumu istemi kabul etmediği veya kabul konusunda yasal sürede gerekli yanıtı vermediği takdirde, idarenin istemi reddettiği kabul edileceğinden, idarenin istemi redde ilişkin kararın yerindeliği idari yargı merciileri tarafından denetlenmeli, gerekirse idarenin redde ilişkin kararı iptal edilmelidir. Bir kamu kurumunda bir kişinin bir süre kaldığının kabul edilip edilmemesi konusu adli yargının görevi kapsamında bulunmamaktadır. Bu nedenlerle,*
>
> *HÜKÜM: 1-Istanbul 4. Çocuk Mahkemesinin 14/12/2016 gün 2015/85 tedbir talep nolu kararının kaldırılmasına..."*

7. Davacı vekilinin 10/05/2017 tarihli dilekçesi ile, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuş; dosya sehven Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiş, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 13/08/2021 tarihli yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmek üzere dosyayı İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiş, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı yine sehven dosyayı İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 19. Ceza Dairesine göndermiş, bu Dairece verilen görevsizlik kararı üzerine dosya aynı istinaf merciinin 14. Ceza Dairesine gönderilmiş, bu Dairece *"aile dairelerinin görevli olduğu"* gerekçesiyle dosya aynı istinaf merciinin 10. Hukuk Dairesine gönderilmiş, bu Daire kararıyla dosya İstanbul 4. Çocuk Mahkemesine iade edilmiş, İstanbul 4. Çocuk Mahkemesinin 24/07/2024 tarihli yazısıyla adli ve idari yargı dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

8. Uyuşmazlık Mahkemesi 04/11/2024 tarih ve E.2024/421, K.2024/506 sayılı kararı ile; görev uyuşmazlığına konu edilen adli yargı kararı, yargı yolu bakımından bir görevsizlik kararı niteliğinde olmadığından, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddine kesin olarak karar vermiştir.

9. **İstanbul 4. Çocuk Mahkemesi 26/12/2024 tarih ve Tedbir Talep: 2015/85 sayılı kararı** ile; mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Koruma altına alınan B. S.'nın talebinin tespit kararı niteliğinde olduğu, kararın muhatabının da kamu kurumu niteliğindeki Aile ve Sosyal Politikalar İstanbul İl Müdürlüğü olduğu, tespit yapılmasına ilişkin istemin kamu kurumuna yapılacak başvuru ile talep edilmesinin gerektiği, ilgili kamu kurumunun da talebin kabulü ya da reddi yönünde bir karar vermesi gerektiği, idarenin istemin redde ilişkin kararının da yerindeliği hususunun idari yargı mercileri tarafından denetlenmesi gerektiği, gerekirse idarenin redde lişkin kararının iptalinin idari yargı mahkemelerinde iptalinin istenmesi gerektiğinden, talep edilen hususun adli yargının görev kapsamında bulunmadığından, mahkememizin görevsizliğine; İstanbul 4. İdare Mahkemesinin 2010/2638 esas. 2012/49 karar sayılı ilam ile davacının 18 ya?ını bitirinceye kadar Çocuk Esirgeme Kurumunda kaldığının tespiti istemine ilişkin görev yönünden red kararı verildiğinden dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiş(tir)..."*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin

10. İstanbul 4. Çocuk Mahkemesince, adli ve idari yargı dava dosyaları, re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

11. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun *"Tespit davası"* başlıklı 106. maddesi şöyledir:

> *"(1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.*
> *(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.*
> *(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz."*

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *" 1. İdari dava türleri şunlardır:*
> *a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
> *c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/03/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi kısmen aynı olan davada idare mahkemesince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, *"Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir."* hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin

15. Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir...*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

16. Kanunkoyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma imkânını tanımıştır.

17. Olayda, adli yargı yerince, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararı ile Mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından dolayı, görevsizlik kararı yanında, görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de re'sen karar verildiği, kararın kesinleşmesinden sonra, idari yargı dosyası temin edilmeden uyuşmazlığın giderilmesine yönelik davanın taraflarının bir istemi de olmadan dosyanın üst yazıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmüştür.

18. Bu haliyle, her ne kadar Aile Mahkemesince re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerekse de Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, *görev* uyuşmazlığının *"davacının* 18 *yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti kısmı yönünden"* esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

V. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava dosyalarının incelenmesinden; davacı vekilinin, müvekkilinin 3413 sayılı Kanun'dan yararlanma isteminin reddine ilişkin İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü işlemi ile koruma kararının kaldırılmasına ilişkin verilen Gaziosmanpaşa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi kararının iptali ve yine müvekkilinin 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti istemiyle idari yargı yerinde dava açtığı, İdare Mahkemesince, davacının 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti kısmı yönünden adli

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin

yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiği, davacı vekilinin bunun üzerine Çocuk Mahkemesinde açtığı davada, Mahkemesince *"ilgili kamu kurumuna yapılacak başvuru ile istemde bulunulması gerektiği"* gerekçesiyle talebin reddine karar verildiği, bu aşamada yapılan ve reddine karar verilen Uyuşmazlık Mahkemesi başvurusunun ardından adli yargı yerince görevsizlik kararı verildiği ve dosyaların re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği anlaşılmıştır.

21. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; idari yargı yerince, açılan davada davacının 3413 sayılı Kanun'dan yararlanma isteminin reddine ilişkin işleme ilişkin kısmının esastan reddine, Gaziosmanpaşa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi kararının iptaline ilişkin kısmının incelenmeksizin reddine, davacının 18 yaşını bitirinceye kadar çocuk esirgeme kurumunda kaldığının tespiti istemine ilişkin kısmın ise görev yönünden reddine karar verildiği, tespit davasının 6100 sayılı Kanun'un 106. maddesinde düzenlendiği, buna karşılık 2577 sayılı Kanun'un *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinde tespit davasının idari dava türleri arasında sayılmadığı ve belirtilmediği görülmektedir. Bu durumda, hukuk yargılamasında dava konusu edilebilecek olan bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının tespitine ilişkin somut uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 4. Çocuk Mahkemesinin başvurusunun reddi ile Mahkemenin 26/12/2024 tarih ve Tedbir Talep: 2015/85 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 4. Çocuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile aynı Mahkemenin 26/12/2024 tarih ve Tedbir Talep: 2015/85 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASI gerekmiştir.

03/03/2025 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden vkFJF/c - ccrFzb1 - LX2u+f1 - oBbpl8= ile erişebilirsin